

Косівський інститут прикладного декоративного мистецтва
Львівської національної академії мистецтв
Кафедра «Образотворчого мистецтва та академічних дисциплін»

РИСУНОК

Силабус

Для студентів II курсу денної форми навчання

Рівень вищої освіти перший рівень
Ступінь вищої освіти «Бакалавр»
Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
Спеціалізація «Художні вироби з дерева, художній
метал, художня кераміка, художнє ткацтво, художні вироби зі
шкіри»

2022 - 2023 н.р.

Силабус навчальної дисципліни Рисунок для студентів 2 курсу ОПП «ХВД, ХМ, ХК, ХТ, ХВШ» денної форми навчання, ОС бакалавр, галузь знань 02 Культура і мистецтво, спеціальність 023 Декоративне мистецтво (ХВД, ХМ, ХК, ХТ, ХВШ), 22 с.

Силабус – навчальна програма дисципліни, що включає в себе опис навчальної дисципліни, мету та завдання, модулі, змістові модулі, теми занять, кількість годин лекційних, практичних та самостійної роботи, вимоги викладача, критерії оцінки, список основної та додаткової літератури.

Силабус – це персоніфікована програма викладача для навчання студентів з дисципліни, що оновлюється на початок кожного навчального року. Розробляється силабус на засадах освітньої програми підготовки фахівця рівня бакалавра відповідно до навчальної програми з врахуванням логічної моделі викладання дисципліни.

Розробник: Приймак Д.Й. кандидат філософських наук, старший викладач кафедри ОМ, моб. тел. +380678035802, Pryimak_Dmytro_art@ukr/net

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна	
	напрямок підготовки <u>023 «Декоративне мистецтво»</u>		
Модулів –II	Спеціальність (професійне спрямування): Декоративне мистецтво (ХВД, ХМ, ХК,ХТ, ХВШ)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		2021-й	2022-й
Загальна кількість годин ДМ 124 аудт. год. 56 самост. год.		Семестр	
		III-й	IV-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – I семестр- 4год. II семестр- 4 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень Бакалавр (перший)	0 год.	0 год.
		Практичні, семінарські	
		60 год.	64 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		27 год.	29 год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: екзамен-перегляд			

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Рисування з натури як певний вид діяльності – це багатоступеневий процес пізнання, вивчення, а також творення художнього образу. Під час виконання рисунку з натури велика увага акцентується на особливостях будови форми предметів, уважного вивчення характерних рис. Навчально – аналітичні завдання в рисунку, звичайно не виключають творчих якостей і підходів, але головною метою дисципліни 2 курсу навчання є вивчення законів побудови форми та правил зображення.

Мета й завдання рисунку як навчального предмету відрізняються від творчого рисунку. Навчальний рисунок базується на ґрунті вивчення і пізнання, з метою набуття об'єктивних знань і навичок, опанування принципами побудови реалістичного зображення на площині. Це є основою формування художньої культури, знань, умінь і навичок, необхідних для самостійної творчої роботи. Правила, закони та схеми побудови форми є найголовнішою метою в роботі студента 2 курсу навчання; вони допомагають бачити в натурі саме важливе.

Навчальний процес побудований за принципом від простого до складного. Теми завдань впорядковані таким чином, що кожне наступне поступово ускладнюється, відкриваючи для студентів нові горизонти пластично – аналітичного та професійно – творчого пізнання.

Перелік компетентностей випускника

Загальні компетентності:

- ЗК1.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК2.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК3.** Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК4.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК5.** Здатність працювати в команді.
- ЗК6.** Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- СК3.** Базова здатність до образного та асоціативного мислення, розуміння та застосування критеріїв естетичної оцінки.
- СК4.** Здатність здійснювати творчу діяльність на базі професійних

знань та навичок, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову.

СК9. Здатність володіти відповідними технологічними засобами для виконання ескізу, проєкту, макету.

СК12. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного дизайну

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН1.Здатність генерувати нові ідеї (креативність) демонструвати розвинуту творчу уяву;

ПРН15.Здатність аргументувати вибір матеріалів та техніки, зображальних засобів, різних мистецьких технік для вирішення практичного завдання, продемонструвати знання та розуміння зображальних і виражальних можливостей різних художніх матеріалів, що застосовуються у рисунку;

ПРН16.Уміння виконувати зображення з натури, по пам'яті, за уявою засобами рисунка; працювати співвідношеннями; цілісно бачити, виділяючи головне виразними прийомами; виявляти за допомогою тону форму, об'єм, матеріал, світло і простір; володіти сформованими в процесі вправ професійними навичками зображення

3. Завдання вивчення дисципліни

У відповідності до навчальної мети перед студентами визначено такі завдання впродовж 2 курсу навчання:

- Рисунок голови натурника (вирішення – лінійно-конструктивне).
- Рисунок голови натурниці, натурника із плечовим поясом (вирішення – тональне, аналітичне).
- Рисунок оголеної пів фігури натурника з руками (вирішення – лінійно-конструктивне).
- Рисунок одягнутої пів фігури натурниці з руками в народному вбранні (вирішення – тональне).

знати:

1. Навчально – аналітичні принципи рисування у відповідності з об'єктивними законами існування форми у просторовому середовищі;
2. Принципи перспективи, закони оптики, закономірності будови натюрморту;
3. Професійну термінологію, основні категорії образотворчого мистецтва;

вміти:

1. Будувати свою композицію на основі законів образотворчої граматики;
2. Передавати реальні предмети згідно об'єктивних законів існування форми у просторі;
3. Володіти всіма зображувальними засобами рисунку: лінією, плямою, тоном, фактурою, вміти оперувати ними згідно особливостей зорового сприйняття об'єкта, його конструкції, матеріальних якостей, умов освітлення;
4. Вміло використовувати специфічні особливості різноманітних графічних матеріалів, володіти творчим підходом до постановки, художньо-образним сприйняттям об'єкту, вмінням інтерпретувати, переосмислювати реальну дійсність для реалізації художньої ідеї в певну матеріальну форму відповідно до своєї спеціалізації.

4. Календарно-тематичний план дисципліни

Дата тижні	Назва змістових модулів і тем	Форма заняття	Кількість годин	Методи викладу	Модульний контроль
	Модуль III				Екзамен-перегляд
	Змістовий модуль 1. Рисунок голови натурника (лінійно-конструктивний).		<i>45 год.</i>		Поточний перегляд
Тиж.1 02.09.- 06.09.	Тема 1. Аналіз постановки. Виконання зарисовки. Вибір точки зору. Компонування узагальненої форми голови натурника в даному форматі.	Лекція, практична робота	<i>4 год.</i>	Унаочнення схожих завдань	2 зарисовки, проміжний контроль
	Рисунок голови натурника (15 начерків). (Завдання, що доповнює змістовий модуль 1) Виконання зарисовки. Визначення характеру форми голови натурника, пропорції, нахил голови, напрям носа, лінії очей, губ, вилиць, шиї.	Самостійна робота	<i>2 год.</i>	Самостійне опрацювання	2 начерки, проміжний контроль
Тиж.2 09.09.- 13.09.	Тема 2. Визначення характеру форми голови натурника, пропорції, нахил голови, напрям носа, лінії очей, лінії губ, лінії вилиць, шиї. Робота над об'ємно-конструктивною будовою форми голови натурника	Практична робота	<i>4 год.</i>	Індивідуальні консультації	Практичні вправи.
	Виконання зарисовки. Визначення характеру	Самостійна	<i>2 год.</i>	Самостійне	2 начерки,

	форми голови натурника, пропорції, нахил голови, напрям носа, лінії очей, лінії губ, лінії вилиць, шиї.	робота		опрацювання	проміжний контроль
Тиж.3 16.09.- 20.09.	Тема 3. Виявлення конструктивних особливостей форми голови .	Практична робота	4 год.	Індивідуальні консультації	Практичні вправи.
	Виконання зарисовки. Визначення характеру форми голови натурника, пропорції, нахил голови, напрям носа, лінії очей, лінії губ, лінії вилиць, шиї.	Самостійна робота	2 год.	Самостійне опрацювання	2 начерки, проміжний контроль
Тиж.4 23.09.- 27.09.	Тема 4. Перехід від аналізу великих форм до аналізу малих форм.	Практична робота	4 год.	Індивідуальні консультації	Зарисовки, практичні вправи.
	Виконання зарисовки. Визначення характеру форми голови натурника, пропорції, нахил голови, напрям носа, лінії очей, лінії губ, лінії вилиць, шиї.	Самостійна робота	2 год.	Самостійне опрацювання	2 начерки, проміжний контроль
Тиж.5 30.09.- 4.10.	Тема 5. Конструктивна побудова деталей голови.	Практична робота	4 год.	Індивідуальні консультації	Практичні вправи.
	Виконання зарисовки. Визначення характеру форми голови натурника, пропорції, нахил голови, напрям носа, лінії очей, лінії губ, лінії вилиць, шиї.	Самостійна робота	2 год.	Самостійне опрацювання	2 начерки, проміжний контроль
Тиж.6	Тема 6. Передача характеру освітлення,	Практична	4 год.	Індивідуальні	Практичні

07.10.- 11.10.	виявлення просторових якостей за допомогою лінії різної товщини й конфігурації та легкого тону.	робота		консультації	вправи.
	Виконання зарисовки. Визначення характеру форми голови натурника, пропорції, нахил голови, напрям носа, лінії очей, лінії губ, лінії вилиць, шиї.	Самостійна робота	2 год.	Самостійне опрацювання	2 начерки, проміжний контроль
Тиж.7 14.10.- 18.10.	Тема 7. Підпорядкування деталей цілому, уточнення пропорцій і тональних співвідношень.	Практична робота	4 год.	Індивідуальні консультації	Практичні вправи.
	Виконання зарисовки. Визначення характеру форми голови натурника, пропорції, нахил голови, напрям носа, лінії очей, лінії губ, лінії вилиць, шиї.	Самостійна робота	2 год.	Самостійне опрацювання	2 начерки, проміжний контроль
Тиж.8 21.10.- 25.10.	Тема 8. Технічне завершення рисунку.	Практична робота	2 год.	Індивідуальні консультації	Проміжний контроль
	Виконання зарисовки. Визначення характеру форми голови натурника, пропорції, нахил голови, напрям носа, лінії очей, лінії губ, лінії вилиць, шиї.	Самостійна робота	1 год.	Самостійне опрацювання	1 начерк, проміжний контроль
	Змістовий модуль 2. Рисунок голови натурниці з плечовим поясом (тональний)		42 год.		Поточний перегляд
Тиж.9	Тема 1. Аналіз постановки. Виконання	Лекція,	4 год.	Унаочнення	2 зарисовки,

28.10.- 01.11.	зарисовки. Вибір точки зору. Компонування узагальненої форми голови натурника з плечовим поясом в даному форматі.	практична робота		схожих завдань	проміжний контроль
	Рисунок голови натурниці із плечовим поясом. (вирішення – творча інтерпретація). (Завдання, що доповнює змістовий модуль 2) Компонування узагальненої форми голови натурника з плечовим поясом в даному форматі.	Самостійна робота	2год.	Самостійне опрацювання	Проміжний контроль
Тиж.10 04.11.- 08.11.	Тема 2. Визначення характеру форми голови натурника з плечовим поясом, пропорції, нахил голови, напрям носа, лінії очей, лінії губ, лінії вилиць, нахил шиї до співвідношення нахилу голови натурника та плечового поясу.	Практична робота	4год.	Індивідуальні консультації	Практичні вправи.
	Визначення характеру форми голови натурника з плечовим поясом, пропорції, нахил голови, напрям носа, лінії очей, лінії губ, лінії вилиць, нахил шиї до співвідношення нахилу голови натурника та плечового поясу.	Самостійна робота	2год.	Самостійне опрацювання	Проміжний контроль
Тиж.11 11.11.- 15.11.	Тема 3. Виявлення конструктивних особливостей форми голови натурника з плечовим поясом (голова, шия, та плечевий пояс).	Практична робота	4год.	Індивідуальні консультації	Практичні вправи.
	Виявлення конструктивних особливостей форми голови натурника з плечовим поясом (голова, шия, та плечевий пояс).	Самостійна робота	2год.	Самостійне опрацювання	Проміжний контроль

Тиж.12 18.11.- 22.11.	Тема 4. Конструктивна побудова деталей голови, шиї, відповідно до вертикальної осі симетрії та горизонтальних допоміжних ліній. Та побудова плечевого поясу.	Практична робота	4год.	Індивідуальні консультації	Зарисовки, практичні вправи.
	Конструктивна побудова деталей голови, шиї, відповідно до вертикальної осі симетрії та горизонтальних допоміжних ліній. Та побудова плечевого поясу.	Самостійна робота	2год.	Самостійне опрацювання	Проміжний контроль
Тиж.13 25.11.- 29.11.	Тема 5. Тональне опрацювання голови натурника з плечовим поясом й передача світла.	Практична робота	4год.	Індивідуальні консультації	Практичні вправи.
	Тональне опрацювання голови натурника з плечовим поясом й передача світла.	Самостійна робота	2год.	Самостійне опрацювання	Проміжний контроль
Тиж.14 02.12.- 06.12.	Тема 6. Уточнення світлотіньових співвідношень, виявлення закономірностей повітряної перспективи та взаємозв'язку деталей голови, шиї та плечевого поясу.	Практична робота	5год.	Індивідуальні консультації	Практичні вправи.
	Уточнення світлотіньових співвідношень, виявлення закономірностей повітряної перспективи та взаємозв'язку деталей голови, шиї та плечевого поясу.	Самостійна робота	2год.	Самостійне опрацювання	Проміжний контроль
Тиж.15 09.12.-	Тема 7. Підпорядкування деталей цілому, уточнення пропорцій і тональних співвідношень	Практична робота	5год.	Індивідуальні консультації	Проміжний контроль

13.12.	та узагальнення. Викінчення рисунку.				
	Модуль IV				Екзамен-перегляд
	Змістовий модуль 1. Рисунок оголеної півфігури натурника з руками (лінійно-конструктивний)		48 год.		Поточний перегляд
Тиж.1 13.01.- 17.01.	Тема 1. Вступна бесіда. Аналіз постановки. Виконання зарисовки.	Лекція, практична робота	4год.	Унаочнення схожих завдань	2 зарисовки, проміжний контроль
	Рисунок оголеної півфігури натурника з руками (10 начерків). (Завдання, що доповнює змістовий модуль 1) Визначення характеру форми півфігури натурника, пропорції, нахил голови до основної маси тіла.	Самостійна робота	2год.	Самостійне опрацювання	2 зарисовки, проміжний контроль
Тиж.2 20.01.- 24.01.	Тема 2. Визначення характеру форми півфігури натурника, пропорції, нахил голови до основної маси тіла. Робота над об'ємно-конструктивною будовою форми півфігури.	Практична робота	4год.	Індивідуальні консультації	Практичні вправи.
	Визначення характеру форми півфігури натурника, пропорції, нахил голови до основної маси тіла.	Самостійна робота	2год.	Самостійне опрацювання	2 зарисовки, проміжний контроль
Тиж.3 27.01.- 31.01.	Тема 3. Виявлення конструктивних особливостей форми.Лінійно-конструктивний аналіз площин.	Практична робота	4год.	Індивідуальні консультації	Практичні вправи.

	Визначення характеру форми півфігури натурника, пропорції, нахил голови до основної маси тіла.	Самостійна робота	2год.	Самостійне опрацювання	1 зарисовка, проміжний контроль
Тиж.4 03.02.- 07.02.	Тема 4. Перехід від аналізу великих форм до аналізу малих форм.	Практична робота	4год.	Індивідуальні консультації	Практичні вправи.
	Визначення характеру форми півфігури натурника, пропорції, нахил голови до основної маси тіла.	Самостійна робота	2год.	Самостійне опрацювання	1 зарисовка, проміжний контроль
Тиж.5 10.02.- 14.02.	Тема 5. Конструктивна побудова деталей голови, шиї, плечового поясу, грудної клітини м'язів живота та рук.	Практична робота	4год.	Індивідуальні консультації	Практичні вправи.
	Визначення характеру форми півфігури натурника, пропорції, нахил голови до основної маси тіла.	Самостійна робота	2год.	Самостійне опрацювання	1 зарисовка, проміжний контроль
Тиж.6 17.02.- 21.02.	Тема 6. Передача характеру освітлення, виявлення просторових якостей за допомогою лінії різної товщини й конфігурації та легкого тону	Практична робота	4год.	Індивідуальні консультації	Практичні вправи.
	Визначення характеру форми півфігури натурника, пропорції, нахил голови до основної маси тіла.	Самостійна робота	2год.	Самостійне опрацювання	1 зарисовка, проміжний контроль

Тиж.7 24.02.- 28.02.	Тема 7. Підпорядкування деталей цілому, уточнення пропорцій і тональних співвідношень.	Практична робота	4год.	Індивідуальні консультації	Практичні вправи.
	Визначення характеру форми півфігури натурника, пропорції, нахил голови до основної маси тіла.	Самостійна робота	2год.	Самостійне опрацювання	1 зарисовка, проміжний контроль
Тиж.8 02.03.- 06.03.	Тема 8. Узагальнення та викінчення рисунку.	Практична робота	4год.	Індивідуальні консультації	Проміжний контроль
	Визначення характеру форми півфігури натурника, пропорції, нахил голови до основної маси тіла.	Самостійна робота	2год.	Самостійне опрацювання	1 зарисовка. Поточний перегляд
	Змістовий модуль 2. Рисунок одягненої пів фігури натурниці з руками в народному вбранні. (конструктивно-аналітичний)		45 год.		Поточний перегляд
Тиж.1 09.03.- 13.03.	Тема 1. Вступна бесіда. Аналіз постановки. Виконання зарисовки.	Лекція, практична робота	4год.	Унаочнення схожих завдань	2 зарисовки, проміжний контроль
	Рисунок одягненої півфігури натурниці з руками в народному вбранні (вирішення – творча інтерпретація). (Завдання, що доповнює змістовий модуль 2) Композиційне розміщення на форматі.	Самостійна робота	2год.	Самостійне опрацювання	Проміжний контроль

Тиж.2 16.03.- 20.03.	Тема 2. Визначення характеру форми одягненої пів фігури натурниці, пропорції, нахил голови.	Практична робота	4год.	Індивідуальні консультації	Практичні вправи.
	Визначення характеру форми одягненої пів фігури натурниці, пропорції, нахил голови.	Самостійна робота	2год.	Самостійне опрацювання	Проміжний контроль
Тиж.3 23.03.- 27.03.	Тема 3. Лінійна побудова пів фігури натурниці з руками.	Практична робота	4год.	Індивідуальні консультації	Практичні вправи.
	Лінійна побудова пів фігури натурниці з руками.	Самостійна робота	2год.	Самостійне опрацювання	Проміжний контроль
Тиж.4 30.03.- 03.04.	Тема 4. Перехід від аналізу великих форм до аналізу малих форм пів фігури натурниці з руками.	Практична робота	4год.	Індивідуальні консультації	Практичні вправи.
	Перехід від аналізу великих форм до аналізу малих форм пів фігури натурниці з руками.	Самостійна робота	2год.	Самостійне опрацювання	Проміжний контроль
Тиж.5 06.04.- 10.04.	Тема 5. Конструктивна побудова деталей голови, шиї, грудної клітини та рук.	Практична робота	4год.	Індивідуальні консультації	Практичні вправи.
	Конструктивна побудова деталей голови, шиї, грудної клітини та рук.	Самостійна робота	2год.	Самостійне опрацювання	Проміжний контроль

Тиж.6 13.04.- 17.04.	Тема 6. Робота над детальним моделюванням форм пів фігури та народного вбрання.	Практична робота	4год.	Індивідуальні консультації	Практичні вправи.
	Робота над детальним моделюванням форм пів фігури та народного вбрання.	Самостійна робота	1год.	Самостійне опрацювання	Проміжний контроль
Тиж.7 20.04.- 24.04.	Тема 7. Тональне опрацювання пів фігури натурниці й передача світла та тіні.	Практична робота	4год.	Індивідуальні консультації	Практичні вправи.
	Тональне опрацювання пів фігури натурниці й передача світла та тіні.	Самостійна робота	1год.	Самостійне опрацювання	Проміжний контроль
Тиж.8 27.04.- 01.05.	Тема 8. Підпорядкування деталей цілому, уточнення пропорцій і тональних співвідношень та узагальнення. Викінчення рисунку.	Практична робота	4год.	Індивідуальні консультації	Проміжний контроль.
	Підпорядкування деталей цілому, уточнення пропорцій і тональних співвідношень та узагальнення. Викінчення рисунку.	Самостійна робота	1год.	Самостійне опрацювання	Поточний перегляд

5. Політика курсу

Вимоги викладача та правила поведінки студентів на заняттях.

1. Комунікація та спільна співпраця є важливими компонентами засвоєння знань і професійних компетентностей під час вивчення курсу (модуля). Студент і викладач несуть спільну відповідальність за створення безпечного і сприятливого навчального середовища.
2. Студент зобов'язаний відвідувати усі аудиторні заняття та брати активну участь у навчальному процесі кафедри.
3. Недопустимі пропуски та запізнення студентами аудиторних занять. У разі пропуску заняття без поважних причин, які задокументовані, оцінка за проміжний контроль автоматично знижується на 10 %. Якщо пропуски становлять більше 50 % аудиторних занять то вважається, що такий студент не засвоїв програмовий матеріал курсу в повному обсязі, тому кількість балів на модульному контролі може становити не більше 60 балів.
4. Усі практичні завдання, які передбачені навчальною програмою дисципліни, повинні бути виконанні вчасно та в повному обсязі, а також належним чином оформлені та представлені на екзаменаційну сесію (екзамен-перегляд). У разі незадовільної оцінки студент має право перездати курс у 7-денний термін. Несвоєчасне виконання поставленого завдання є неможливим.
5. В межах самостійної роботи студенти опрацьовують задані завдання, вивчають додатковий матеріал за темою, виконують практичні роботи для самоконтролю та з метою перевірки засвоєння ними знань та набутих навичок.
6. Студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності при виконанні практичних, самостійних, індивідуальних та контрольних завдань. У випадку списування і плагіату при виконанні завдання, студент отримує незадовільну оцінку. У разі повторного списування чи виявлення плагіату студент не допускається до семестрового заліку чи екзамену.
7. Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу (модуля) чи змісту практичних завдань протягом робочого часу усно, по електронній пошті або засобами повідомлень. За потребою студентів викладач призначає консультацію для аналізу практичної чи самостійної чи роботи студента. Відвідування таких консультацій за бажанням студента.

8. Викладач ознайомлює студентів з методичними рекомендаціями щодо виконання практичних, самостійних та контрольних робіт, наводить перелік питань та завдань для проведення підсумкової оцінки знань, надає питання до заліку чи екзамену. Все це гарантує високу ефективність навчального процесу і є обов'язковим для студентів.
9. Студенти мають право користуватися методичним забезпеченням та власними навчальними посібниками викладачів кафедри, а також унаочненим матеріалом і літературою за фахом.
10. Кожен викладач ставить перед студентами систему вимог та правила їх поведінки на аудиторних заняттях.
11. В аудиторіях заборонено вживати їжу та напої (за винятком води та у разі медичної необхідності).
12. Під час аудиторних занять заборонено користуватися мобільними телефонами та іншими цифровими електронними пристроями, які мають бути вимкнені або переведені у беззвучний режим. Ноутбуки чи планшети можуть використовуватися лише для виконання навчальних завдань за вимогою.

6. Політика виставлення балів

При оцінюванні враховуються бали набрані на поточному контролі (здача змістових модулів), підсумковому контролі (екзамен-перегляд) та за самостійну роботу.

На результат оцінювання також впливає присутність студента на заняттях та його активність під час практичної роботи. У разі пропуску заняття (занять) без поважних причин, які задокументовані, оцінка за проміжний контроль автоматично знижується на 10 %. Якщо пропуски становлять більше 50 % аудиторних занять то вважається, що такий студент не засвоїв програмовий матеріал курсу в повному обсязі, тому загальна кількість балів на підсумковому модульному контролі може становити не більше 60 балів.

Розподіл балів, що отримують студенти з навчальної дисципліни «...», є сумою балів за виконання змістових модулів та отриманих під час іспиту. Максимальна кількість балів за вивчення даного курсу становить 100 балів: 60 балів за практичні завдання виконані впродовж семестру і 40 балів за екзамен.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен, курсовий проект (робота), практика	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Підсумковий контроль знань

Питання до заліку чи екзамену.

Наводиться перелік питань та завдань для проведення підсумкової оцінки знань з навчальної дисципліни.

8. Критерії оцінювання навчальних елементів (тем)

Етапи виконання практичного завдання	Компетентності студента
Начерки	Уміння узагальненого зображення предметного світу, що виконується у короткий, іноді миттєвий, надзвичайно обмежений проміжок часу. Уміння швидкого фіксування зорового сприйняття і вражень.

Компонування	Уміння розміщення зображення з врахуванням його розміру і місця у даному форматі, положення форм в просторі, відображення співвідношення ритму, рівноваги мас, а також кількості незаповненого простору. Здатність визначати пропорції та характер форми.
Рисунок пів фігури	Уміння будувати рисунок за основами лінійної перспективи, з врахуванням конструктивно-анатомічної побудова пів фігури людини. Уміння передавати схожість моделі, підкреслення характерних особливостей натури. Здатність виявляти об'єми за допомогою виразного моделювання тоном, передачі тонових відношень. Здатність передачі просторовості, тривимірності моделі, матеріальності, фактури поверхні. Уміння підпорядкування деталей окремих частин цілому.
Самостійна робота	Уміння використання прийомів та способів застосування конструктивно-аналітичного рисунку та рисунку за уявою, стилізації і інтерпретації в якості самостійної роботи задля набуття навичок креативного, асоціативного мислення та розвитку творчого потенціалу дизайнера.

9. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка за національною шкалою	Сума балів	Оцінка ECTS	Визначення
Відмінно	90-100	A	<ul style="list-style-type: none"> - грамотне компонування зображення на форматі; - оригінальність композиції; - пропорційність зображення; - цілісність виконаної композиції; - гармонійне співвідношення тонів; - досконале володіння графічними навиками; - вдале художньо-образне вирішення; - завершеність виконаної роботи; - акуратне виконання роботи.
Добре	74-89	BC	<ul style="list-style-type: none"> - вдале компонування зображення на форматі; - оригінальність композиції;

			<ul style="list-style-type: none"> - пропорційність зображення; - гармонійне співвідношення тонів; - досконале володіння графічними навиками; - завершеність виконаної роботи; - недостатня акуратність виконання роботи;
Задовільно	60-73	D	<ul style="list-style-type: none"> - вдале компонування зображення на форматі; - достатня оригінальність композиції; - пропорційність зображення; - негармонійне співвідношення тонів; - не володіє графічними навиками; - завершеність виконаної роботи; - акуратне виконання роботи;
Незадовільно	35-59	FX	<ul style="list-style-type: none"> - вдале компонування зображення на форматі; - недостатня оригінальність композиції; - непропорційність зображення; - негармонійне співвідношення тонів; - недостатнє володіння графічними навиками; - незавершеність виконання роботи; - неакуратне виконання роботи;
Незадовільно	0-34	F	<ul style="list-style-type: none"> - невдале компонування зображення на форматі; - недостатня оригінальність композиції; - непропорційність зображення; - негармонійне співвідношення тонів; - недостатнє володіння графічними навиками; - незавершеність виконання роботи; - неакуратне виконання роботи;

10. Література для вивчення дисципліни

Основна література

1. Баммес Г. Изображение фигуры человека.- Дрезден: ФЭБ Ферлагдер Кунст, 1973.
2. Барчай Е. Анатомия для художников.- Будапешт: Корвина, 1959.
3. Материалы и техники рисунка: Учебное пособие (Институт живописи, скульптуры и архитектуры им.И.Е.Репина Академии художников).- М.: Изобразительное искусство, 1984.

4. Рисунок: Учебное пособие для вузов / Ф.В.Антонов, Н.П.Бесчастнов, Б.А.Бурмистров и др.- М.: Легпромбытиздат, 1988.
5. Ростовцев Н.Н. Учебный рисунок.- М.: Просвещение, 1985.

Додаткова література

1. Барщ А.О. Рисунок в средней художественной школе - М.,1951.
2. Барышников А.П., Лямин А.В. Основы композиции - М., 1951.
3. Волков Н.Н. Восприятие предмета и рисунка.- М., 1950.
4. Кардовский Д. Об искусстве - М., 1960.
5. Крымов Н.П. Художник и педагог: Статьи, воспоминания.- М., 1960.
6. Могилева Н.М., Белютин Э.М., Чистяков П.П. Теоретик и педагог. - М., 1953.
7. Ростовцев Н.Н. Очерки по истории методов преподавания рисунка.- М., 1983.
8. Секачова А.В., Чуйкина А.Н., Пименова Л.Г. Рисунок и живопись.- М.: Легкая и пищевая промышленность, 1983.
9. Учебный рисунок / Под редакцией В.А. Королева. - М. изобразительное искусство, 1981.
10. Яблонский В.А. Преподавание предметов "Рисунок" и "Основы композиции".- М.: Высшая школа, 1989.

11. Інформаційні ресурси

1. <http://www.youtube.com/watch?v=e6B-U-PU94E>
2. <http://www.youtube.com/watch?v=RtUqZYCchIQ>
3. <http://www.youtube.com/watch?v=LL-TAfJarf4>
4. <http://www.youtube.com/watch?v=cTWTdlcjiJk>
5. http://www.youtube.com/watch?v=viX_uljD3kc